

komne med Begjæring om at faae et Sted i Fæste eller tilkjøbs, at de for Diebliffet ikke vilde nogen af Delene; naturligtviis kunne de ikke meget længe holde deres Steder fæstede, thi saa maatte de komme til at betale Mulet, men de have dog alligevel, saa at sige, spændt Fæsternes Efterladte paa Pinebanken. Den ærede Taler har villet, at der først skulde være grebet til „mildere Midler“, men de „mildere Midler“, som han har foreslaaet, nemlig at fassætte Landgilden til en vis Størrelse, og at kun Indfæstningen, saaledes som jeg forstod ham, skulde være fri, og dog alligevel ikke skulde være ganske fri, idet nemlig Godseierne ikke maatte have den Frihed, som de tidligere have havt til at fæste til hvem de vilde, vilde være meget strenge Midler, meget strengere end denne Afsløsningslov. Uagtet jeg ikke er Jurist, forekommer det mig dog, at dette, seet fra et juridisk Standpunkt, vil være langt vanskeligere at føre igjennem her end den saakaldte Tvangsafsløsning. Her til skal jeg for Diebliffet indskrænke mig, idet jeg kun endnu skal tillade mig at gøre opmærksom paa, at, hvis jeg ikke husker feil, saa giver §§ 9—13 inclusive de Godseiere, som virkelig for Alvor vilde Fæstets Afsløsning, Midler ihænde til at undgaae denne saameget omtalte befrygtede Tvangsafsløsning. Nærværende Forslag bliver altsaa ikke en Tvangslov, naar det bliver til Lov, men kun en Lov, som fremmer Salg ad frivillig Vej, saaledes som det i det sidst nedsatte Udvalg blev foreslaaet. Jeg skulde meget ønske, at man med Hensyn til denne Lov vilde gaae den samme Vej, som med den forrige, idet man saa hurtigt som muligt expederer den til et senere Stadium, da den jo tidligere to Gange har været behandlet i et Udvalg og engang gennemgaaet to Behandlinger, hvoraf den ene var meget udtømmende. Dersom vi skulle see Ende paa Sagen inden Aaret 1855, som er foreslaaet som Tidsfrist for den complete Frivillighed, tror jeg, at det er paa Tide at skynde sig, og at vi derfor saasnart som muligt skulle henvisse den til 2den Behandling, og lader os da see, hvorledes Udsaldet der vil blive. Det vilde maaskee saaledes blive muligt at faae Forslaget over paa det andet Sted — jeg tør

vel ikke sige det andet Thing. — (Formanden: Jo, meget gjerne!) i denne Session.

Ottefen: Naar den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 1ste Valgfreds (Lindberg) har meent, at man ved denne Lov ikke havde taget saa meget Hensyn til Huusmændene, som man burde, saa troer jeg vistnok, at han maa kunne indsee, at der er nogen Grund dertil; thi der er vist ingen Tendents i denne Forsamling til, at man ikke skulde tage saa meget Hensyn til Huusmændenes Vel som til Gaardmændenes; men der er jo virkelig en Årsag, hvorfor det ikke er saa let at komme til at tage Huusmændene med i Betragtning. De Conjunctioner, som nu for Diebliffet existere, ere ikke af den Natur, at nogen Fæstebonde kan være tjent med at tage sin Gaard for den Priis, som den kan blive tareret til i virkelig Handel og Wandel, thi det vil blive en Priis, som man ikke kan være sikker paa, at den vil blive ved at staa i, og derved vilde alle Fæstebønder blive fuldkomment ruinerede. Derfor har man taget Hensyn til det Baand, som Fæstelovgivningens bestandigt har lagt paa disse Fæstegaarde, eller den saakaldte Fæstetvang, og man har derfor syntes, at der kunde være Rimelighed for, at der blev et Afslag for denne Fæstetvang, fordi Godseieren ikke har en saa fri Eiendom over disse Fæstegaarde som over andre Eiendomme i Almindelighed. Dette er imidlertid ikke Tilfældet med Fæstehusene, thi der er Ingen, der er forpligtet til at bortfæste Huse, og derfor maa man sige, at der er Forskiel paa Fæstegaarde og paa Fæstehuse, og det er det, som har givet Anledning til, at Fæstehusene ikke ere komne med her i Loven. Var det muligt, at Huusmændene kunde være komne med, saa vare de virkelig nok komne med; men det er vist, som jeg allerede har sagt, at det ikke vil være muligt at faae en Fæstelov saaledes, at der skulde betales til Godseierne det, som en Gaard virkelig kan tareres for i Handel og Wandel; derfor er det gjort, og ikke af anden Grund. Dersom det skulde være muligt at skaffe Fæstehusene den samme Ret som Fæstegaardene, hvis Loven gaaer igjennem, saa er der vistnok